

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimt redacțiunii.

Concure. inserțiuni și taxe de abonament se simt administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FORIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE OARTĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Oratoria bisericească și viața reală.

Avem o seamă de oameni, cari se țin foarte serioși și gravi și pe aceea tot mereu se amestecă în treburile noastre bisericești fără a avea cultura și experiența necesară pentru deslegarea norocoasă a acestora. Unii ca aceștia tot mereu ne toacă la urechi prin ziare și reviste, că viața noastră religioasă pentru aceea a ajuns în stadiul decăderii, fiindcă predica în biserică noastră e neglijată. Supărații aceștia pe preoți, mi-se pare, că nu țin cont de realitatea lucrurilor din lumea aceasta. Două motive ne îndeamnă de astădată să facem opoziție aspră părerilor superficiale de până acum în cauza oratoriei bisericești. Ca să evităm orice reînțelegere, ne vedem siliți să începem analizarea acestei întrebări cu'n exemplu clar. Grădinarului, care se ocupă cu cultivarea florilor și a altor plante i-se dă pregătirea așa cum trebuie aceasta să fie, și atunci dânsul va fi în stare mai târziu să corespundă chemării sale, ori nu i-se dă creșterea trebuincioasă, și atunci va eșl din acesta un maestru-ștrică. Ori te pricepi bine la meșteșugul tau și atunci toate merg bine, ori nu te pricepi și atunci toate merg rău, altă alternativă nu este. Ar fi foarte natural și foarte just, că atunci când pretindem dela preoțimea noastră activitate febrilă pe terenul omiletic, să ne întrebăm mai întâi, unde sunt renumiții noștri profesori de omiletică, unde sunt predicatorii noștri model de prin centre dela cari să învețe și să ia pilde tinerii candidați de preoție. Pentru că cine crede, că arta oratoriei bisericești se poate culege de pe gardurile dela sate, este pur și simplu un naiv. Dincontră, arta aceasta precum ne dovedesc oratorii mari bisericești și profanii, reclamă ani de studiu greu și de exerciții continue. Deci și noi preoții suntem cu trup și suflet, ca în biserică noastră să se cultive din toate puterile predica, numai atâta cerem ca să ne creșteți așa ca să putem deveni oratori bisericești. Nu e destul să constați o scădere a bisericești tale, ci să te silești și tu să o îndepărtezi pe toate căile posibile. Tu cel mai indignat fiu al bisericești tale, fi cel dintâi, care va pretinde trimiterea în străinătate a teologilor cu talent oratoric, tu militează mai infocat pentru creșterea

preoțimei noastre corespunzătoare timpului în care trăim. Tu, care crezi, că vezi mai bine scăderile, contribuie și cu cuvântul și cu materia la înlăturarea lor și vei dobândi, fi sigur, binecuvântarea lui D-zeu și lauda oamenilor. *De indignați de aceea are lipsă arzătoare biserică noastră strămoșească, care prin cultura și experiența lor să fie în stare a da o rezolvire practică problemelor ei.* Mântuitorii bisericești noștre din halul în care se află numai oameni cu judecată matură și sănătoasă pot să fie. Pretindem și aceea, că și atunci, când vom avea profesori și predicatori de model la sate și orașe nu am făcut totul.

Numai și numai oratoria bisericească singură, fie aceasta cât de perfectă, nu ne va putea mântui. Pe lângă oratoria bisericească mai avem lipsă încă de un program cuminte de muncă pozitivă, care va trebui îndeplinit cu acurateță și conștientitate până la ultimul punct. Va trebui să studiem sârguincios toate momentele sociologice-psihologice-economice etc., cari pot influența viața sufletească a unui popor. Va trebui să abandonăm sistemul de cugetare turcesc de odinioară, care nu caută cauzele dezastrelor în întreaga stare de spirit al poporului, ci în persoanele singuratice. Să ne cugetăm numai, că dacă ar fi omul o ființă așa de simplă și ușor influențabilă, cum cred unii naivi și nu ar fi chiar extrem de complicată și greu de deslegat, atunci singuraticile state nu ar mai cheltui zeci și mii de milioane cu susținerea justiției, poliției și instrucției, ci simplaminte ar așeză în toate satele și orașele catedre de predică de pe cari se vorbească predicatori iscusiți poporului. Cu cât s'ar putea simplifica și ușura procedura de a conduce un stat, dacă omul ar fi așa o ființă ideală. Dară ne arată contrarul; interesele, atavismul, creșterea și chiar cultura și bogăția au făcut pe oameni tot mai răi și mai greu de îndoit. Progresul omenimei a îngreuiat chemarea bisericești creștine din an în an, fieștecare treaptă a culturii omeniești a scos la iveală alte și alte pericole morale și pentru aceea trebuie să vegheze biserică ca o mamă bună asupra credincioșilor, ca aceștia să nu cadă în ispită. *E o necesitate internă a bisericești, care o ferești de decădere, ca aceasta din când în când să-și revedieze programul de muncă*

și să ieie dispoziții noi, corespunzătoare pericolului. Vremurile în care trăim cer, ca biserica rămânând în duhul Domnului nostru Isus Hristos, să-și reînnoiască armele de luptă și să se provadă cu ostași ațți.

Biserica noastră va trebui să vorbească sincer și scurt cu credincioșii săi și să le spună, că *cultura religioasă care o așteaptă ei astăzi delă biserică, nu e consumare de zaharicale, ci dânsa vine după grea luptă și muncă* sufletească. Biserica, care s'a desbrăcat deabinelea în cursul veacurilor de drepturi și le-a dat credincioșilor săi, va trebui să propovăduiască cu toată căldura, că acum a sosit și vremea datorințelor. *Disciplina de fier a bisericii creștine vechi trebuie reînviată și cu dânsa fieștecare creștin din sânul bisericii trebuie pusă la locul său.*

Zădarnic pretindem noi delă preoțime activitate pastorală, dacă inimile noastre sunt împetrite. Nu numai delă *voința și munca* preoțimei să ne așteptăm mântuirea, ci mai vârtos delă *voința și munca* noastră. Istoria bisericească ne învață în mod nefîndoiș, că mai degrabă au făcut societățile bune, pe preoți buni și muncitori, decât preoți buni pe societățile rele, bune și morale. Nimeni nu e în drept să-și scuze slăbiciunile și păcatele proprii cu slăbiciunile și păcatele preotului, pentru că bunul D-zeu a dat fieștecarui om darul de a judecă, ce este bine și ce este rău, așa că fieștecare va trebui să răspundă singur despre faptele sale.

Dacă preoțimea noastră în mare parte nu este la culmea chemării ei, vina o purtăm cu toții. Țărani și inteligenți cu toții am contribuit prin păcatele noastre la coborîrea bisericii noastre strămoșești din mărirea de odinioară în mizeria de astădată. Singurul mijloc prin care ne putem șterge păcatele comise față de maica biserică este *munca pozitivă*, de aceea cetitorii în stele să facă bine să se deie în lături și să vină cunoscătorii vieții reale.

Simplicius.

Predică

despre purtarea cuviincioasă în slânta biserică.

Iubiți creștini!

Unul din cele mai mari și mai grele păcate este purtarea necuviincioasă în sf. biserică, pe care o observăm cu durere la cea mai mare parte a credincioșilor noștri. Este așa de ușor de înțeles, că bunul D-zeu numai așa poate să primească rugăciunile noastre, dacă și purtarea noastră în casa lui D-zeu este cum se cade, umilă, liniștită, plină de cinst și evlavie. Și cu toate acestea avem o seamă de creștini, cari nu vin la sf. biserică să se roage, ci să clevească și să rădă, sau să facă alte lucruri netrebnice. Oamenii de felul acesta, venind la sf. biserică păcătuiesc în mod îndoit. Păcătuiesc în primul rând pentru sufletul lor, care în loc

să se umple cu binecuvântarea lui D-zeu, dincontră, se încarcă cu blesteme din partea celui Atotputernic. Și a douaoră, păcătuiesc contra altor creștini evlavioși, cari nu-și pot împlini datorințele religioase și nu-și pot rosti rugăciunea cu toată inima din cauza neliniștii și purtării necuviincioase a mai înainte amintitilor. Avem creștini, cari toată săptămâna muncesc din greu și cu omenie, așteptând cu mare dor sf. zi a Duminecii, ca să poată merge la sf. biserică, să se odihnească cu trupul și sufletul și să ceară ajutorul lui D-zeu pentru ei și copiii îpr. Ce socotiți iubiții mei credincioși, oare nu este un păcat mare să stingherești pe atari oameni în rugăciunile lor, cu purtării necuviincioase, prin cari atragem asupra noastră mânia lui D-zeu. Avem iarăși duminecă de duminecă, sărbătoare de sărbătoare ostași bolnavi și sănătoși, cari veniți de pe diferitele fronturi de răboiu, deabiă apucă să rostească rugăciuni ferbinți de cerere și mulțumită și noi cu purtările noastre nevrednice îi oprim să-și tnalțe sufletele lor în toată liniștea cătră D-zeu. Care are dintre voi vre-un cunoscut ori consăngean dus în răboiu, care să nu scrie în fiecare epistolă: „Tată, mamă, frate ori soră mergeți la sf. biserică și vă rugați din toată inima pentru mine“. Nimeni. Și totuși noi cei mai mulți în aceste vremuri grele suntem ușuratici și răi la suflet în fața lui D-zeu. Ori poate credeți iubiții mei ascultători, că purtarea voastră în casa lui D-zeu poate să fie macar cum, numai voi să fiți îmbrăcați în mătase și în astrahan? Vă înșelați amarnic, dacă credeți, că bunul D-zeu se uită la hainele noastre și nu la inima noastră. Tie iubite creștine ce îți place coaja nucii ori miezul ei? Nu zici oare tu, că coaja fie urită fie frumoasă nu are de-aface, numai miezul ei să fie dulce. Ori vă rog să ascultați alt exemplu. Dacă cineva dintre voi ar merge la piață cu niște bani răi, în schimbul lor nu ar putea să primească nimic, ori chiar ar fi gonit de vânzători, dacă însă ar luă cu sine bani de aramă ar mai putea cumpără ceva, ori dacă va avea bani de argint va putea cumpără lucruri mari. Dacă însă se va aduce acolo cu bani de aur va putea să cumpere totul. Precum cu bani răi nu poți cumpără nimic, așa și cu sufletul rău și stricat, oricât ai veni la sf. biserică nu vei dobândi nimic din binecuvântarea lui D-zeu. De va fi sufletul tău iubite creștine din materie rea, gol vei întră și gol vei eși din sf. biserică, de va fi sufletul tău de aur curat, atunci tu ai să mergi acasă delă sf. biserică cu sufletul plin de har și binecuvântare. Cum va fi plata voastră cătră D-zeu, așa va fi și răsplata Lui cătră voi. Vă rog deci pe toți credincioșii, pentru binele și prosperarea voastră, că de acum încolo să aveți o purtare smerită și cuviincioasă în sf. biserică, că deși prin purtarea voastră externă să faceți cinst numelui de creștin. Purtarea necuviincioasă în sf. biserică are urmări foarte triste, nu numai că rugăciunile noastre nu sunt primite pe lângă atare o purtare, ci vor cădea și grele pedepse asupra capului nostru. Domnul nostru Isus Hristos a avut cuvinte de aspră muștrare față de farizeul, care prin purtarea și cuvintele lui îngâmfate a necinstit biserică, iară pe vânzători de porumbi și schimbătorii de bani i-a alungat cu biciu afară din biserică zicând: „Scris este „Casa mea se va chemă casă de rugăciune, iară voi ați făcut-o peșteră de tâlhari“. Deci dacă vi scumpă viața voastră și a copiilor vostri, nu veniți la sf. biserică să-l supărați pe D-zeu, ci veniți aici să-l preamăriți pe D-zeu prin rugăciuni ferbinți și prin purtarea voastră creștină. Noi oamenii păcătoși preindem, că dacă vine cineva în casele noastre să se poarte cu toată cuviința,

deci cum am putea să credem, că noi vom scăpa nepedepsiți de D-zeu, dacă mergem în casa Lui și acolo prin purtarea noastră netrebnică îl batjocorim.

E dureros, dar așa se pare, că purtarea noastră în biserică e o urmare firească a purtării noastre afară de biserică. Deși în toată duminica și în toată sărbătoarea auzim rostindu-se înaintea sf. altar cuvintele din frumoasa rugăciune a amvonului: „Că toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorînd dela Tine părintele luminilor“, totuși așa de ușor ne uităm de mila și puterea lui D-zeu. Poporul nostru până când a fost mai sărman, a fost cu mai mare credință în D-zeu, decând însă a început să-i meargă mai bine în cele materiale, s'a mai îndepărtat de credința curată a strămoșilor. Averile materiale nu au stors din noi bunătate și lumină, ci mai mult îngâmfare și răutate. Iubiții mei, nu vă lăsați amăgiți de strălucirile înșelătoare ale acestei lumi, pentru că bunul D-zeu numai printr'un mic cutremur le poate preface toate în praf și țărână. Ce folos ai, zice un predicator, că tu ști foarte bine „odată unul“, dacă peste socoteala ta nu planează darul lui D-zeu? De fapt ce folos veți avea iubiții mei credincioși, dacă îți veți aduna comori și veți fi mândri pe ele, dacă bunul D-zeu în o bună zi vă poate prăpădi pe voi împreună cu toate comorile voastre? Mai de folos vă va fi voaună dacă vă smeriți pentru că D-zeu vă va înălța pe voi pe bază sigură. Rugăciunea curată și fierbinte către D-zeu are valoarea neasemănat mai mare decât toate lăzile tale cu aur. Ascultați ce roade poate aduce rugăciunile rostite cu tot sufletul către D-zeu: În vremurile de demult s'a întâmplat să fie un războiu cumplit. Oștirea dușmană pătrunsese în hotarul unui oraș în aproplerea căruia se află o gospodărie țărănească. Locuitorii acestei case se umpluseră de o frică grozavă, pentru că crezuseră, că oștirea dușmană are să-i fure și să-i pârjolească. În năcazul lor însă au început să se roage cu toții lui D-zeu. Și ce s'a întâmplat, vântul bătuse cumplit toată noaptea și adună gramezi mari de zăpadă în jurul casei amenințate, așa că oștirea dușmană a trecut pe lângă dansa fără să o observe. Iată ce ușor poate D-zeu se mântuiască de rele pe acei oameni, cari se adresează către El cu rugăciuni fierbinți.

Și pentru că să nu vă rămân dator cu nici o învătătură bună, tot prin o altă întâmplare adevărată voiesc să vă dovedesc ce neputincioasă este răutatea și îngâmfarea omenească. Se spune, că un domn foarte mare și-a chemat pretinii la cină și în invitare li înștiințase, că cina se va petrece în liber. Dar lucru curios, când se apropiase vremea cinei, izbucni un vifor, care zădărniciise planul domnului. Acesta când văzu vremea urtă, le dădu oaspeților arcuri și li îndemnă să puște cu ele spre cer, în semn de mânie pe D-zeu. Dar săgețile îndreptate spre cer s'au întors și'au lovit pe împușcători. Vedeți, cum pedepsește D-zeu de degrabă pe acei oameni, cari se scoală asupra lui.

Iubiții mei credincioși, observând voi, că ce mare este puterea lui D-zeu, cumpăniți-vă bine cugetele, cuvintele dar mai ales faptele voastre. „Umblați ca fiii luminei“, cum zice apostolul, iubiți pe D-zeu și lăcașul Lui. Intrați în sf. biserică „cu credință, cu evlavie și cu frica lui D-zeu, căci scris este: *Cei ce urîți Sionul rușinați veți fi de Domnul, că precum iarba de foc, așa veți fi uscați*“.

Tit.

Un concert bisericesc în Sibiu.

Corul mixt al Catedralei și corul Seminarului din Sibiu a dat Duminica trecută în 4 Iunie n. c. în sala Muzeului Asociațiunii un concert bisericesc, în favorul fondului orfelinatului român, ce se va înființa în Sibiu. La noi sunt asemenea concerte neîndatinat, deși bine aranjate sunt de toată frumuseța și de toată lauda. Exemplul dat de dirigentul corului, de d-l T. Popovici, profesor seminarial de muzică, merită să atragă pentru că ridică simțul religios prin cultivarea frumosului pe o cale nouă la noi, delectându-ne sufletul în încântătoarele armonii de tonuri, puse pe motive cisericești.

Punctul prim al programei: „Feriți sunt cei goniti“, pentru cor mixt, e o operă recentă a maeștrului G. Dima. Cred că-i putem zice chiar cap d'operă, pentru că dă în mod genial expresie prin tonuri stării de persecutare, ilustrându-o atât de elocvent, încât te transpune în starea consimțirii cu cei persecutați. Tot așa de genial știe să transpoarte auditorul în a doua parte a cântării maeștrul, în: „Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri“. Aici te umple de satisfacție și curajiu isvorit din sentimentul învingerii atâtor suferințe enumerate în șirul suferințelor evanghelice. Remâne omul surprins față de puterea sugestivă a tonurilor și în admirație față de maeștrul lor. Artist mare e autorul, dar artiști și interpretorii! Coriștii s'au știut identifica cu autorul, când a dat expresie fidelă operei, iar d-l T. Popovici s'a arătat înțelegătorul adân al farmecului depus, dându-l în modul cel mai fidel la iveală.

Tot așa de prodigios se arată d-l Dima în piesa „Cu trupul“, cântare bisericască a împărțării, adevărată usitată la cuminecătura, în program sub nr. 14. Cea mai înaltă întreprindere ce se poate da simțământului unui credincios împăcat cu sine și cu Dumnezeu, în momentul cu trupul lui Hristos, o gustă omul ascultând această, alt cap d'operă. Toată încrederea și toată speranța bunului creștin e ilustrată, quasi personificată în tonurile și armonia de o măstrie rară ale cântării. Oricine le aude cu ureche muzicală, remâne cucerit. Am impresia, că maeștrul Dima triumfează prin ele, iar corul de bărbați care a interpretat cântarea trece între cântăreții distinși. Au și fost răsplătiți cu aplauze însuflețite.

Între aceste două piese de calibru s'au cântat și: „De tine se bucură“, irmos tot de G. Dima, frumos și cuprinzător de dragălașă laudă către Sfânta Fecioară, apoi „Tatăl nostru“, tot cor de bărbați, de Porumbescu în care se revarsă toată pietatea prin tonuri melodioase către Creator, cerându-i milă.

„Ingerul a strigat“ al, cărui autor nu e indicat, a fost cântat de corul mixt. În preludiu sau pripeală — cum îi zicem bisericeste după praboslavă, — s'a distins un țerțet cu voci de femei foarte dragălașe și valoroase, iar la intrarea în acțiune a corului întreg, imnul către Sfânta Fecioară par'că ne-a înălțat spre ceriuri.

De-o frumusețe rară și de-o artă înaltă a fost punctul al 6-lea: „Astăzi tot timpul“, concert bisericesc pentru cor mixt, tot fără indicarea autorului. Mi-e greu că nu-l știu pe autor. Piesa e din repertoriul corului catedralei din Iași. Muzicescu știu că au avut ingeri când a cântat cântări bisericesti. La Români și Porumbescu a cântat Ingereste, iar acumă le cântă Dima. Autorul necunoscut al piesei: „Astăzi tot timpul“, te transpoartă cu adevărat în corul Ingeresc,

umplându-te aci de sentimentul bucuriei, aci de al recunoștinței, de al învingerei, de al milei, așa că îți face impresia a stând sub o exuberantă explozie de expresiuni variate de armonie și te simțеști extaziat. De sigur, că fără excelentă interpretare a corului inteligent și însuflețit și fără măestrul conducător, însuși autor de compoziții valoroase muzicale, efectul ar fi fost foarte redus. Aici s'a făcut artă pentru artă. De se ținea concertul acesta bisericesc în accepția înaltă a cuvântului, în catedrala metropolitană din Sibiu, cu acustica ei, cu măreția ei arhitectonică, cu impresia ei religioasă, sufletul auditorului eră ca scaldat în balzamuri vindecătoare și eșă și mai recreat și reînnoit.

Ultimul punct din program a fost: „Înoește-te“, concert bisericesc pentru cor mixt de G. Muzicescu. Artistul e bine cunoscut. Piesa e lucrată cu mare aparat. Sentimental învingerii prin înviere e interpretat excelent de muzică și corul l-a executat cu verva recerută și cu încrederea în sine isvorită din aplauzele frenetice secerate în abundență dela auditoriul încântat. Cu toții și aproape în toate am rămas satisfăcuți. Când va gustă mai des publicul arta prin cântări bisericești, va năvăli la ea alătura de cei ce în prima linie sunt obligați a o sprijini.

„Drapelul“

Constantin Liuba.

Microbii fabricanți de otrăvuri.

General Gibonne moare. Servitorul lui e acuzat, că l'ar fi otrăvit. Se fac cercetările științifice și chimiștii găsesc în corpul generalului o otrăvă pe care o iau drept cea cunoscută sub numele de delfenină. Apărătorul servitorului cere o contra — expertiză. Profesorul Selmi, însercinat cu aceasta, arată că otrăva găsită în corpul generalului nu e delfenină, că generalul nu a înghițit asemenea otrăvă și că substanța toxică extrasă de chimiști din corpul generalului Gibonne s'a format în cadavrul acestuia și anume, că ea a fost fabricată de microbi.

Intr'un alt proces chimiștii găsesc în cadavru o altă otrăvă pe care o iau drept stricnină. Selmi brobează, că otrăva nu e stricnină, ci tot o otrăvă fabricată de microbi. Selmi scapă astfel dela spânzărătoare pe prevent; aceasta fu achitat. Și cum n'ar fi fost achitat, când Selmi probă inocența lui și culpabilitatea microbului?

Ași putea cita încă o sumă de cazuri în cari un inocent era să fie condamnat din cauza unor microbi fabricanți de otrăvuri. Greșala era ușor de comis, de oarece unele otrăvuri produs de microbi se aseamănă grozav cu otrăvurile de origină vegetală; stricmină, delfenină morfină etc.

Otrăvurile produse de microbi sunt cunoscute sub numirile generice de Toxalbumine (albumine toxice) și de Ptomaine. Puterea acestora este extraordinară de mare. Intr'un tablou celebru pictorul ne arată pe Neron încercând otrăvuri asupra sclavilor. Un pictor modern ne-ar putea arăta pe d. Babeș încercând otrăvirile microbilor asupra sclavilor săi: purceii de India (Cobai). Am vedea pe aceștia zvârcolindu-se și mai grozav ca sclavii lui Neron, otrăvurile microbilor fiind incomparabil mai puternice. Așa, a cincea parte dintr'un miligram din otrăva secretată de microbul difteriei omoară un cobai și aceasta nu e otrăvă cea mai puternică.

Microbul tetanosului produce o otrăvă și mai înzozitoare: a o sută mie parte dintr'un miligram e destul ca să omoare (prin tetanos) pe un cobai (Babeș).

A o sută mie parte dintr'un miligram, D-lor! Asta otrăvă! Pe asta s'o fi cunoscut Lucreția Borgia.

Mai toate felurile de microbi secretă asemenea otrăvuri, fie în vasele în cari îi cultivăm de bună voie fie în organele noastre în cari, vai, fără voia noastră se cultivă.

Descoperirea acestor produse microbiene, produse atât de otrăvitoare, au lămurit o mulțime de chestiuni relative la sănătatea noastră. Ea ne-a explicat bunăoară simptomele de otrăvire la cari pot da naștere unii microbi fără ca ei să pătrundă în corpul nostru.

În angina difterică, de exemplu, microbul producător al acestei boale nu intră în corpul nostru, el stă pe dinafară, pe amigdale și pe celelalte părți ale fundului gurei și cu toate că el nu pătrunde în organism, el ne îmbolnăvește totuși și chiar ne omoară adesea.

Cum?

Prin otrăva care o produce și care intră în corpul nostru.

În holeră, microbul stă în intestine, fără a pătrunde propriu zis în organismul nostru, dar în intestine microbul își fabrică otrăva sa, otrăvă care absorbită ne omoară. Totașă cu tetanosul și cu alte boale.

Nu e vorbă, au protestat microbii, „nu suntem vinovați“, „n'am otrăvit uoi“ și câte altele, dar giaba, proba culpabilității lor e făcută. D-nii Roux și Yersin fac culturi de microbul difteriei dintr'un lichid favorabil înmulțimii acestuia, filtrează în umă lichidul, astfel că de o parte rămân microbii iar prin filtru (filtru Chamberland) nu trece decât lichidul în care sa'u dezvoltat culturile. Acest lichid care nu conține nici un microb, produce, injectat la animale, aceleași semne de otrăvire, acelaș fel de moarte ca difteria. Ce alt aprobază această experiență dacă nu că în lichidul în care au fost cultivați microbii, aceștia au lăsat otrăva lor, otrăva care e cauza simptomelor de intoxicare observate la difterici?

Din culturile microbului tetanic s'a extras otrăva care produce simptomele tetanosului, din culturile microbului holeric substanța care produce holera și tot așa pentru o mulțime de boale, în zadar deci a protestat microbul contra acuzațiilor ce i s'a dus, în zadar ar voi el să treacă drept inocent, el este culpabil, el ne îmbolnăvește și ne omoară pri otrăvirile pe cari le fabrică.

Mic și al dracului.

„Foia Orăviții“

Dr. Ur.

Nr. 2351/1916.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că petițiunile de primire în institutul nostru teologic din Arad, pe anul școlar 1916/17, au să fie înaintate subscrisului Consistor cel mult până la 2/15 august 1916, instruite cu:

1. Atestat de botez dela parohie, stradat în timpul cel mai recent.

2. Testimoniul școlar, prin care se dovedește că are pregătirea recerută prin regulamentul institutului.

3. Atestat de moralitate, dela oficiul parohial la care aparține, vidimat și de protopresbiterul tractual.

4. Atestat medical despre starea sanitară și întregitatea membrilor corporale.

5. Dacă petentul dela absolvirea școalelor medii s'ar fi dedicat altei carieri, ori a avut alta ocupațiune, atunci prin atestat dela oficiul parohial la care aparține, vidimat și de concernentul protopresbiter, are să dovedească ocupațiunea și timpul petrecut dela ultima frecvența școlară până în timpul de față.

6. Certificat dela Comisiunea de asentare, spre dovedirea, dacă cu ocaziunea asentării s'a aflat apt ori nu pentru serviciul militar.

7. Petițiunile au să fie provăzute cu timbru de una coroană, ori cu atestat de paupertate.

8. Petenții sunt avizați a scrie corect și legibil locul ubicațiunii și posta ultimă, apoi să alature și mărci postale recerute pentru a li-se putea trimite rezoluția în scrisoare recomandată.

Arad, la 9/22 maiu 1916.

*Consistorul gr.-or. rom.
din Arad.*

CRONICA.

* † **Dr. Dimitrie Truția.** Fiul domnului avocat Petru Truția din Arad. O personalitate distinsă prin talentul și calitățile lui superioare, cari îl pedestinau la carieră strălucită în viața socială, a murit moarte eroică pe câmpul de luptă italian în vârstă de 29 ani, lăsând în adâncă jale părinții și întreaga societate românească care atât de mult ținea la el și îl iubea.

A fost înrolat la începutul războiului în regimentul nostru 33. După ce a prestat examenul de oficer a fost transferat la regimentul 50, cu care a luat parte în calitate de stegar în luptele din Basarabia contra Rușilor, de unde a fost adus pe frontul italian distingându-se prin avântul lui eroic pe ambele fronturi.

A fost greu vulnerat în 25 maiu în lupta dela Loghi denaintea cetății Arsiero. Rănit a fost dus în spitalul campestru din casarma Sebastian, iar de aici în spitalul Maltensilor din Folgaria unde a adormit pe vecie la 1 iunie. A fost înmormântat în Soldaten-Friedhof. Rămășițele pământești ale scumpului defunct vor fi aduse acasă în septembrie, pe când va obține familia permisiunea de a-l aduce acasă.

În veci fie amintirea lui.

Rusaliile în Arad. Sfta liturgie a celebrat-o P. S. S. D. episcop diecezan cu mare asistență preoțească. În decursul liturgiei a hirotonit întru

preot pe părintele Romul Frateș revizorul nostru școlar.

Contra luxului. Prințul Max de Saxonia a ținut în Berlin o prelegere al cărei venit este destinat pentru scopuri de binefacere cu tema: Ce putem învăța dela spnții părinți? — în care pledează că predicile cele mai acomodatăe contra luxului sunt cele ale lui Chrisostom, din care femeile pot învăța și cunoaște mult ruina la care este espusă familia în care bântue luxu. Ce bine ar fi ca și la femeile noastre să se popularizeze conținutul acelor predici de mare folos economic național, căci vai câtă risipă se face și la noi pe tema aceasta. Dar până atunci cât timp va trece?

Nou membru al „Academiei Române.” Primum informațiuni, că I. P. C. Sa. Arhimavritul *Dr. Ilarion Pușcariu*, vicariu arhiepiscopesc în Sibiu, a fost ales cu unanimitate membru onorar al „Academiei Române.” Sincere felicitări alesului și alegătorilor cari au onorat în alesul și biserica noastră ortodoxă.

Necrolog. Cuprinși de ne mărginită durere, aducem la cunoștință tuturor rudeniilor, pretioilor și cunoscuților, că dulcea noastră soție, mamă, fică, soră noră și nepoată *Aurelia Rohan n. Laza* a încetat subit din viață azi, Vineri, la oarele 3. d. a. în etate de 27. ani. Așezarea spre vecinică odihnă a rămășițelor pământești a le scumpei noastre defuncte vor avea loc Duminecă, la 28 Maiu st. n. 1916, la oara 2. d. a. în cimiterul român, după ritul bisericii gr.-ort. române. Siclaș, la 26 Maiu st. n. 1916. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată. Dimitrie Rohan soțiu, Antoniu fiu, Teodor Laza tată, Eugenia Ioniță Traian Cornelia frați și surori, Ioniță Rohan și soția socrii, Iulian Ribarovici și soția Ecaterina unchiu și mătușă

Concurse.

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresți-cantorale dela școala veche ort. or. rom. din **Chitighaz** (Kétegyháza, comit. Békés, dieceza Arad, protopopiatul Chișineu) amăsurat dispozițiunilor Ven. Consistor de sub Nrii 2081 4497/915 să escrie concurs cu termin de 30 zile dela 30 zile dela prima publicare în org. diecezan „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 1100 cor. solvinde anticipative în rate lunare, conform coalei de dotațiune. 2. Cvarțir liber cu 3 chilii, 1 cuhină, 1 cămară, grajd, colnă și grădină de legume. Să notifică însă, că parohia își susține dreptul la 300 stâng. □ din grădina școlară, partea ce cade spre piață, iar învățătorul ales și întărit e îndatârât, ca la o eventuală trebuință să cedeze acest teritor fără nici o remunerațiune și opunere. 3. Spese pentru conferințele învățătoresț tractuale și generale, în caz de participare 30 cor. 4. Pentru scripturistica 10 cor. 5. Dela înmormântări mari 2 cor. dela cele mici 1 cor. pentru hora mortului — în caz de să va pofli — 2 cor. iar pentru participarea la pause (parastase) 40 fil. 6. De încălzirea locuinței învățătoresți să va îngrijl însuși învățătorul, iar de a saiei de învățământ comuna bisericăescă. Despre familiaș să va îngrijl epitr. cult. nu altcum și de curățirea internă și externă a edificiului școlar precum și a locuinței învățătoresți una dată într'un an, de sine înțelegându-se, că învățătorul ales în privința aceasta nu poate să-și

formeze felinrite pretenziuni. 2. Intregirea salariului învățătoresc conform artic. XVI. din 1913 este asigurat cu ajutorul de stat, anterior votat, ceea ce la timpul seu să va cere și pentru noul învățător, parohia însă nu îl asigură.

Dările după beneficiul învățătoresc, le va plăti alesul.

Tot alesul învățător e îndatorat, că fără alta remunerație în fiecare Duminică și sărbătoare, nu altcum și în postul mare să îndeplinească însuși afacerile cantonale în strana dreaptă, să conducă elevii la biserică, să participe gratis la funcțiunile publice și oficioase în și afară de biserică, și să introducă școlarii în cântările liturgice.

Cel ce va ști să conducă cor vocal și va dovedi capacitatea cu atestat la tot cazul va fi preferat; și întrucât din an în an va instrui elevii pe note în duet și în terțet, și la dorința preotului fungent va cânta cu ei sub decursul sf. liturghii și la alte funcțiuni, va primi ulterior un onorarium anual de 100 cor. care sumă îi să asigură până când va instrui și va conduce corul elevilor școlari va prospera și va progresa, îi să asigură ameliorarea onorariului.

Reflecții la acest post sunt poștiți ca recursele lor ajustate cu: a) extras din matricula botezaților respective matricula civilă; b) diploma de învățător; c) atestat de apartenență (illetőségi bizonyítvány); d) atestat de conduită subscris și de parohul local — adresate comitetului parohial din Chitighaz — să le substearnă ofițerul protopopei în Chișineu (Kisjenő, cottul Arad) având sub durata concursului să se prezenteze în vre-o Duminică ori sărbătoare în sf. biserică din loc, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic, făcându-se astfel cunoscut și poporului.

Din ședința comit. paroh. ținută la 28 noiembrie (11 decembrie) 1915.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. Dimitrie Barbu*, protopop, inspect. cerc. de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din Boroșineu, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Salar fundamental 1200 cor.; 2. pentru scripistică 12 cor.; 3. pentru conferințele tractuale 12 cor.; 4. pentru participarea la adunarea gen. Inv. 20 cor.; rețut de cvartir și grădina 240 cor. Salariul peste suma fundamentală de 1200 cor., se va cere din vistieria statului, de unde l'a avut și repositul Inv. Vasile Augustin.

Alesul învățător va avea să instruiască elevii din clasa designată de com. par., precum și pe cei de repetiție, la timpul său; va avea să instruiască elevii săi în cântările bisericesti, să-i conducă la biserică în dumineci și sărbători și să conducă strana regulat.

Reflecții sunt poștiți să înainteze recursele — adresate comit. par. din Boroșineu, — în termenul fixat, Preaon. Oficiu ppestic gr.-or. român al Ienopolei (Boroșjenő, com. Arad), ajustate ou următoarele documente: extras de botez; diploma de învățător; atestatele despre studiile premergătoare; atestatul de apartenență și eventualele atestate despre serviciile prestate până acum.

Reflecții sunt poștiți a se prezenta în careva duminică ori sărbătoare, din termenul concursual, în

s. biserică din Boroșineu, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Din ședința com. par. din Boroșineu, ținută la 8/21 maiu 1916.

Ioan Georgia
ppresb., preș. com. par.

Ioan Căprariu
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* ppresbiter, inspector școl. conf.

—□—

2—3

Librăria diecezană din Arad
are depozit bogat în cărți și recenzite bisericesti (potire, disc, stelută, candelă, cruci, ripizi, cădelnițe, prăznicare) prapori și ornate. Execută și reperaturi. Cereți catalog.

Librăria diecezană Arad

(strada Deák Ferencz Nrul 35).

Mare depozit în ornate și recenzite bisericesti (mormânturi, prapori, cădelnițe, cruci, candelă, potire, litier, stelute, miruitor, lingurițe, discuri, copii etc.)

Prețuri moderate.

Serviciu prompt.

Birou de informații în Budapesta.

Dau informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Dau deslușiri referitor la rugările trimise la oricare ministeriu. Urgez rezolvirea cauzelor și rezolvare favorabilă.

Câștig informații grabnice și sigure. Câștig informații despre soldații perduți pe câmpul de luptă.

Mijlocesc totfelul de vânzări ori cumpărări.

L. Olariu

Budapesta, II., Margit-körut 50.